

AJATUKSIA EKOLOGISESTA ITSEKASVATUKSESTA

12.2.2026, POHJOISEN SUOMEN
YMPÄRISTÖKASVATUSPÄIVÄT

KT JOHANNA KALLIO
PÄIVÖLÄN OPISTO, POISED-TUTKIMUSRYHMÄ

KESKUSTELUA FASILITOI MYÖS
TUTKIJATOHTORI, DOSENTTI JANI PULKKI
OULUN YLIOPISTO, POISED-TUTKIMUSRYHMÄ

ITSEKASVATUS?

Itsekasvatus on ”aikuisikään kuuluva[a] kasvatustoimin[taa], jolla ihminen pyrkii itse tavoitteellisesti laajentamaan oman ymmärryksensä ja toimintansa eettistä näköalaa ja tunnistaa sen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.” (Kallio 2024, 25.)

1. Ymmärryksen laajentaminen

= Miten oma elämäntapani, arjen valinnat ja ajattelu vaikuttavat toisiin (ihmiset, toiset eläimet ja kaikki muu luonto)?

2. Eettinen suhtautuminen

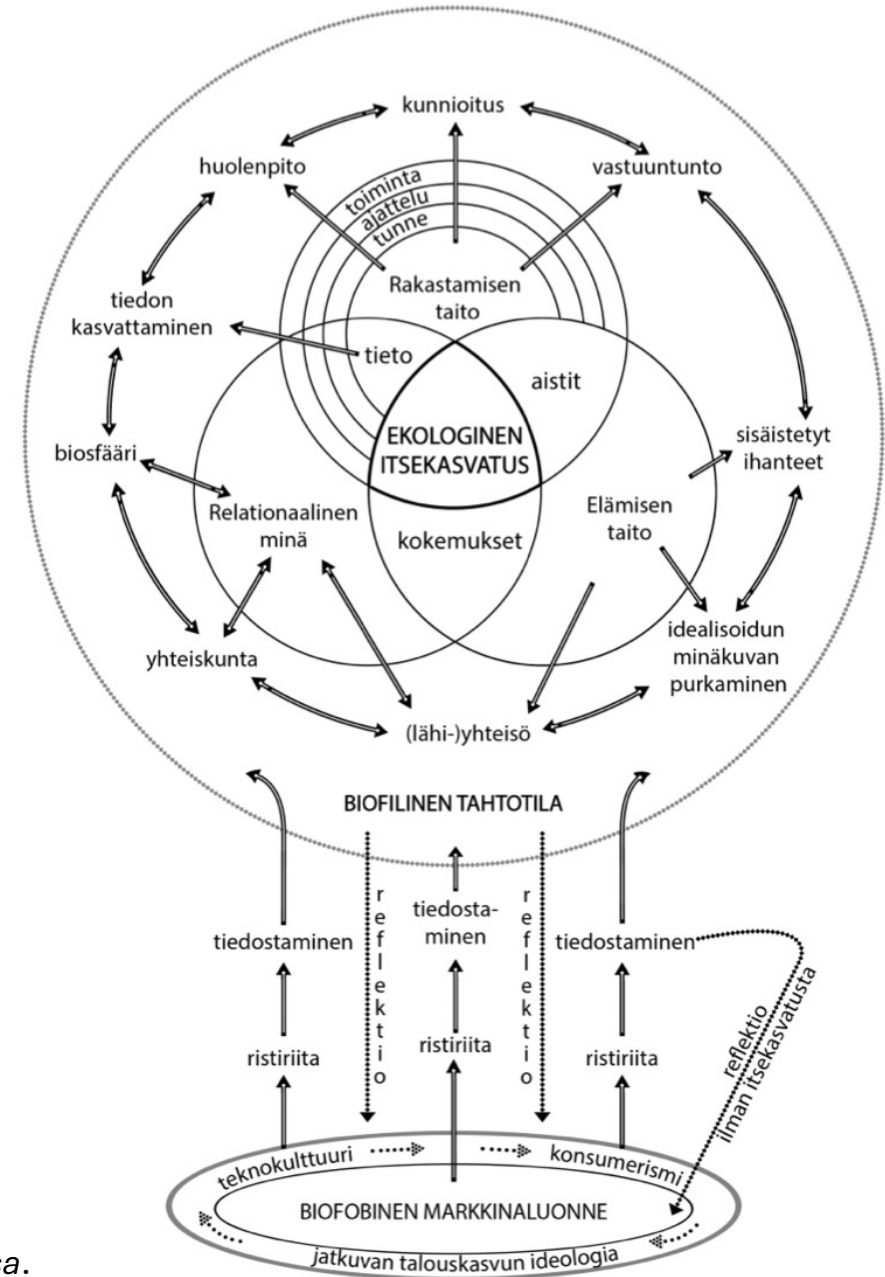
= Mikä on oikein ja millainen on hyvä elämä? *Ei* oikoteitä ”mukavuuteen” tai ”tehokkuuteen”.

3. Relationaalisuuden tuoma vastuu

= Sidosteisuus sosiaaliin ja yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja valtaan.

EKOLOGINEN ITSEKASVATUS

- Kuvaa ekologista sivistysprosessia (ks. Värri 2014; 2018), jonka tarkoituksena on *elämän* säilyttäminen ja vaaliminen.
→ Elämää vaalivan itsekasvatuksen luonnos (Kallio & Pulkki 2022).
- Synteesin taustalla suomalaisten itsekasvatuksen teoreetikoiden *ekologinen juonne* ja Erich Frommin yhteiskuntateoriaa.
→ Kuvaa itsekasvatusta minän ja monilajisen maailman välisten suhteiden kultivointina.

YMPÄRISTÖKASVATTAJAN ABC

EKOLOGISEEN ITSEKASVATUKSEEN

- 1. Minäkin olen kasvatuksen kohde.**
= En ole vain muutoksen mahdollistaja asiantuntijapositionistani käsin, vaan minäkin olen monin tavoin keskeneräinen ja kehittyvä.
- 2. Omat sokeat pisteeni ovat X, Y ja Z.**
= Missä asioissa toimin jotain/joitain arvojeni vastaan? Miksi?
- 3. Jaan keskeneräisyyteni (myös ammatillisesti).**
= En leiki olevani superihminen. Keskeneräisyys ei vähennä ammattitaitoani.
- 4. Moraalisen herkkyyteni kunnioittaminen on tärkeää.**
= En vain intellektualisoi, vaan koen ja kuuntelen omatuntoni ääntä.
= Pohdin säännöllisesti, mikä on oikein ja mikä on sellaista, mitä haluan toiminnallani viedä eteenpäin: tuomitsevaa vai ymmärtävää, vaativaa vai kannustavaa?

PIENRYHMÄKESKUSTELUJA EKOLOGISEN ITSEKASVATUKSEN HENGESSÄ

PIENRYHMÄKESKUSTELUT 7 MIN / AIHE + PURKU

OIVALLUKSIA: MIKÄ MINUSSA LIIKAHTI?

- Mikä YMKA-päivien tieto, keskustelu tai ajatus puhutteli?
- Mikä herätti tunteen (intuition), jota en vielä osaa sanoittaa?

HÄMMENNYKSIÄ: JÄIKÖ JOKIN RISTIRIITA HANKAAMAAN MINUA?

- Mikä tieto, ajatus tai keskustelu jätti jotakin hampaankolooni?
- Mikä on minun sokea pisteeni?

SUHTEITA JA SUHTAUTUMISIA: MUUTTUIKO SUHTAUTUMISENI JOHONKIN?

- Mitä minä ihmisenä, en vain ammattilaisena, sain vuoden 2026 YMKA-päiviltä?
- Sainko ajattelun siemeniä siitä, mitä juuri minun kannattaisi oppia seuraavaksi? Jos, niin mitä?

KIITOS!

WWW.PAIVOLA.FI

